

Dnr AD/61/2024

20.8.2024

Adoptionsnämndens verksamhetsberättelse 2023



Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Innehåll

1	Adoptionsnämndens sammansättning och uppgifter	6
2	Adoptionsnämndens verksamhet 2023.....	10
2.1	Adoptionsnämndens förvaltning.....	10
2.2	Utbildning och nationellt samarbete.....	10
2.3	Mediesamarbete och kommunikation	11
2.4	Plenum	11
2.5	Sektionen för internationella ärenden och internationellt samarbete	12
2.6	Sektionen för adoptionstillstånd.....	16
3	Internationella adoptioner	19
3.1	Adoptionstjänstorganens utländska samarbetsinstanser.....	19
3.2	Utveckling av antalet barn som anlänt till Finland.....	21

Förord

Den internationella adoptionsverksamheten, som inleddes på 1960-talet, lever nu i "den tredje generationens omorganisering". Det är motiverat att göra en kritisk utvärdering av utgångspunkterna för verksamheten mot bakgrund av den information som i olika länder har framkommit om tidigare adoptioner av personer som nu redan är vuxna. För riskmedvetenhet krävs att medvetenheten ständigt väcks igen, med beaktande av att hela det internationella adoptionssystemet enligt Haagkonventionen är ett riskhanteringssystem. Det utvecklingsarbete som nu pågår i medlemsstaterna bör därför ses som en positiv och nödvändig fas, som det bör komma fler av i framtiden. I den helhet som det internationella samarbetet utgör påverkar allting alltid allt, åtminstone indirekt.

Målen med Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner är fortsättningsvis klara. Målet är att säkerställa att barnets rättigheter skyddas i varje enskild adoptionsprocess samt att förtydliga uppgifts- och ansvarsfördelningen i det internationella flermyndighetssamarbetet. Syftet med konventionen är att förebygga oegentligheter, öka transparensen och säkerställa att aktörerna är pålitliga. Konventionens medlemsstater har ett gemensamt intresse av att kritiskt granska standarderna för verkställandet av konventionen. Det har även utfärdats nya, strängare verksamhetsrekommendationer för staterna under de senaste åren. Den viktigaste av rekommendationerna som färdigställdes under det senaste Special Commission-mötet, som hölls 2022, är att de enskilda staterna medvetet borde börja tillämpa en arbetsmodell för förebyggande av illegala adoptioner. Det ansågs även viktigt att det internationella myndighetssamarbetet fungerar, om olagligheter misstänks. Alla dessa frågor behöver uppmärksammas även i Finland.

Samtidigt som vi oroar oss för att olagligheter kan ha inträffat, glömmer vi lätt bort att den tryggaste adoptionsprocessen för det enskilda barnet är en som genomförs i det officiella adoptionssystemet. Riskerna för barnen ökar utanför detta, i adoptioner där lagstiftning inte nödvändigtvis tillämpas eller där det inte finns några befullmäktigade adoptionsmyndigheter. Finland utför som en av medlemsstaterna i Haagkonventionen nödvändigt förebyggande arbete genom sitt internationella adoptionssystem. Det görs genom att erbjuda andra stater samarbete enligt Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner. Vår adoptionsnämnd har som uppgift att säkerställa att det samarbete som vi erbjuder när vi tillhandahåller adoptionstjänster är förenligt med våra lagar och att adoptivföräldrarna har förberetts ordentligt, bedömts vara lämpliga för adoption och får den handledning och det stöd som de behöver under och efter adoptionsprocessen.

Det riskmedvetna arbetssättet ska vara kontinuerligt. Det är mycket viktigt att information som rör det internationella adoptionssystemet förmedlas internationellt mellan myndigheterna, så att vi inte bedömer riskerna enbart utifrån den information som vi får i vår egen verksamhet, utan kan göra bedömningar utifrån en mer omfattande referensram.

Norge beslutade hösten 2023 att inleda en nationell utredning av det internationella adoptionssamarbete som landet har genomfört. I Finland har debatten på temat varit återhållsam. Nämnden tog 2021 ställning till frågan om en nationell utredning och gav tillsammans med adoptionsaktörerna i Finland sitt stöd för att genomföra en sådan, om det beslutas att en nationell utredning ska göras i Finland. Nämndens primära uppgift är under tiden att utföra sina tillstånds- och tillsynsuppgifter enligt adoptionslagen på ett så högklassigt sätt som möjligt och samtidigt följa den aktuella debatten.

Den första internationellt adopterade generationen i Finland har nu nått medelåldern. Medlemsstaterna i Haagkonventionen rekommenderades under 2022 års Special Commission-möte att involvera vuxna adopterade i utvecklingen av tjänsterna. I Finland skulle det just nu finnas särskilt behov av att nå och involvera adopterade i trettio- och fyrtioårsåldern. De har ett exceptionellt fönster mot vårt samhälle och personlig erfarenhet av hur en adoption påverkar en i olika skeden av livet. Adopterade har värdefulla yrkeskunskaper inom olika områden, och en del har dessutom erfarenhet av att utreda sin egen adoptionsbakgrund.

Adoptionsnämnden konstaterade under verksamhetsåret 2023 att det är viktigt att anvisa adoptionsspecifikt ”precisionsstöd” till föräldrar till adopterade barn och ungdomar i olika åldrar. Vuxna adopterade skulle kunna inkluderas i insamlingen av den information som behövs för att utveckla tjänsterna och i informationsspridningen. En styrka hos adoptionsaktörerna i Finland är deras genuint utvecklande arbetssätt, som det är särskilt viktigt att slå vakt om nu när det är knapert inom den offentliga ekonomin. När adoptionsnämnden följer upp hur verksamheten utvecklas behöver vuxna adopterade involveras.

Egna tjänster för vuxna adopterade är också ytterst viktiga just nu. Den lagstadgade eftertjänsten för adopterade måste tryggas även i fortsättningen, när klientvolymerna ökar. Den nuvarande nivån på anslaget fastställdes för år 2018 och motsvarar inte det ökade antalet klienter och de kostnader som verksamheten medför för adoptionstjänstorganet. Nämnden anser att det är nödvändigt att se över finansieringen. Det högklassiga eftertjänstarbete som har erbjudits i Finland tryggar de adopterades lagstadgade rätt till information om sig själva

och stöder de adopterade i funderingar kring sin identitet. Finland bör ombesörja denna service även i fortsättningen och identifiera tjänstens djupare betydelse när det gäller att trygga identitetsrättigheter.

Helsingfors den 20 augusti 2024

Irene Pärssinen-Hentula, ordförande

1 Adoptionsnämndens sammansättning och uppgifter

Adoptionsnämnden är en särskild sakkunnig-, tillstånds- och tillsynsmyndighet i adoptionsärenden och verkar i anslutning till Valvira. Adoptionsnämnden beviljar tillstånd till både inhemsk och internationell adoption. Därtill beviljar adoptionsnämnden tillstånd att tillhandahålla internationell adoptionstjänst och övervakar adoptionstjänstorganens verksamhet. Social- och hälsovårdsministeriet svarar för den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av adoptionsrådgivningen och den internationella adoptionstjänsten.

Adoptioner regleras av adoptionslagen (22/2012) och av statsrådets förordning om adoption (202/2012). Vid alla beslut och andra åtgärder som gäller adoption av ett minderårigt barn ska barnets bästa komma i främsta rummet.

Adoptionsnämnden är en sådan centralmyndighet som avses i Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner (FördrS 29/1997) samt en sådan nationell myndighet som avses i den europeiska konventionen om adoption (FördrS 39/2012), som ingicks i Strasbourg.

Adoptionsnämnden har ett plenum samt en sektion för internationella ärenden och en sektion för adoptionstillstånd. Ordförande i plenumet och i sektionerna är nämndens ordförande eller vice ordförande. Statsrådet tillsätter adoptionsnämnden för högst fem år i sänder. Statsrådet utser nämndens ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter. Adoptionsnämndens ordförande, vice ordförande och sekreterare är tjänstemän vid Valvira. Ärendena avgörs av nämnden på föredragning av sekreteraren.

År 2023 var adoptionsnämndens ordförande chef Irene Pärssinen-Hentula och vice ordförande jurist Arttu Malava. År 2023 var adoptionsnämndens sekreterare jurist Johanna Huovinen (tjänstledig 15.11.2023–3.8.2025), jurist Anne Ritari (11.12.2023–2.8.2025) och överinspektör Minna Malviniemi. Adoptionsnämndens assistent var Krista Palonen.

Sektionen för internationella ärenden består av nämndens ordförande eller vice ordförande samt minst fyra andra ledamöter. En av ledamöterna ska företräda utrikesministeriet. I sektionen ska det dessutom finnas personer med sakkunskap i juridiska frågor i samband med internationella adoptioner, sakkunskap i det praktiska förfarandet vid internationella adoptioner samt sakkunskap i barnskydd.

Sektionen för internationella ärenden hade följande sammansättning 2023 (ordinarie ledamot, suppleant inom parentes)

ledamot som företräder utrikesministeriet:

Henna Harju, jurist

(Mona Nyholm-Niemi, jurist)

ledamot med sakkunskap i juridiska frågor i samband med internationella adoptioner:

Outi Kempainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

(Joanna Grandell, specialsakkunnig, justitieministeriet)

ledamot med sakkunskap i det praktiska förfarandet vid internationella adoptioner:

Anja Wikstedt, adoptionskurator, Våra Gemensamma Barn rf, fr.o.m.

24.10.2023

Markus Söderlund, verksamhetsledare, Våra Gemensamma Barn rf, fram till 23.10.2023

(Jenni Heinonen, planerare, Våra Gemensamma Barn rf, fr.o.m.

24.10.2023 Anja Wikstedt, adoptionskurator, Våra Gemensamma Barn rf, fram till 23.10.2023)

ledamot med sakkunskap i barnskydd:

Lucia Hakala, specialsakkunnig, Centralförbundet för barnskydd, fr.o.m.

7.12.2023

Johanna Laisaari, projektchef, statsrådets kansli, fram till 6.12.2023

(Miia Pitkänen, direktör, Nylands kompetenscentrum inom det sociala området Socca)

Övriga ledamöter:

Tiina Muinonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

(Susanna Hoikkala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet)

Eeva-Maria Nieminen, överinspektör, Migrationsverket

(Leena Turku, överinspektör, Migrationsverket)

Maija Jäppinen, biträdande professor i socialt arbete, Helsingfors universitet

(Saana Raittila-Salo, doktorand, socialt arbetare, Helsingfors universitet)

Sektionen för adoptionstillstånd hade följande sammansättning 2023 (ordinarie ledamot, suppleant inom parentes)

ledamot med sakkunskap i barnskydd
Päivi Sihvo, socialarbetare, Västra Nylands social- och krisjour
(Anna Klingenberg-Peltola, chef för socialt arbete, Vanda stad)

ledamot med sakkunskap i adoptionsrådgivning:
Maria Jensen, socialarbetare, Helsingfors stad
(Kaisa Tervonen-Arnkil, utvecklingschef, Rädda Barnen rf, fram till 30.1.2023
Kristiina Mattinen, chef för regiontjänsterna, Rädda Barnen rf, fr.o.m. 31.1.2023)

ledamot med sakkunskap i barns uppväxt och utveckling:
Elina Kontu, professor i psykologi, Tammerfors universitet
(Saara Salo, psykologie doktor, Helsingfors universitet/kliniken Pilke)

ledamot med medicinsk sakkunskap:
Andreas Blanco Sequeiros, direktör, social- och hälsovårdsministeriet, fram till 27.4.2023
Outi Linnaranta, överläkare, Institutet för hälsa och välfärd, fr.o.m. 28.4.2023
(Paula Häkkänen, sf. överläkare i hälsofrämjande, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt HUS)

Övriga ledamöter:
Irja Hemmilä, överinspektör, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
(Kari Raaska, överläkare, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården)

Plenumets sammansättning 2023 (ordinarie ledamot, suppleant inom parentes)

ovannämnda ledamöter i sektionen för internationella ärenden och ledamöterna i sektionen för adoptionstillstånd med suppleanter samt utöver dessa:

Jenny Nyman Ahokas, verksamhetsledare, Adoptivfamiljer rf
(Lotta Ventelä, kommunikations- och organisationssekreterare, Adoptivfamiljer rf)

Saku Jokisalo, Vuxna adopterade, inhemsk adoption
(Jaakko Rautavaara, Vuxna adopterade, inhemsk adoption)

Martha Vuori, Våra gemensamma barn rf, Vuxna adopterade, internationell adoption, fram till 9.3.2023

Anu-Rohima Mylläri, Vuxna adopterade, internationell adoption, fr.o.m. 10.3.2023

(Anu-Rohima Mylläri, Vuxna adopterade, internationell adoption, fram till 9.3.2023

Parvathi Willberg, Vuxna adopterade, internationell adoption, fr.o.m. 10.3.2023)

Aulikki Haimi-Kaikkonen, ledande socialarbetare, Helsingfors stad
(Saara Leinonen, adoptionskoordinator, Helsingfors stad)

Salla Hari, chef för adoptionstjänsten, Interpedia rf

(Anja Ojuva, verksamhetsledare, Interpedia rf, fram till 23.10.2023

Ilona Kalliola, verksamhetsledare, Interpedia rf, fr.o.m. 24.10.2023)

Piia Savio, verksamhetsledare, Simpukka ry, Nätverket Monimuotoiset perheet – Mångformiga familjer

(Sofia Lindqvist, Nätverket Monimuotoiset perheet – Mångformiga familjer)

Kristiina Mattinen, chef för regionverksamheten, Rädda Barnen rf, fram till 30.1.2023

Päivi Pietarila, chef för den internationella adoptionstjänsten, Rädda Barnen rf, fr.o.m. 31.1.2023

(Päivi Pietarila, chef för den internationella adoptionstjänsten, Rädda Barnen rf, fram till 30.1.2023,

Maija Vihervirta, utvecklingschef, Rädda Barnen rf, fr.o.m. 31.1.2023)

Juha Jämsä, verksamhetsledare, Sateenkaariperheet – Regnbågsfamiljer ry

(Vilppu Järvinen, Sateenkaariperheet – Regnbågsfamiljer ry)

2 Adoptionsnämndens verksamhet 2023

2.1 Adoptionsnämndens förvaltning

Adoptionsnämnden är en självständig myndighet i anslutning till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira). Adoptionsnämnden övergick från Valviras avdelning för social- och hälsovård till den administrativa avdelningen vid ingången av 2023. Adoptionsnämnden fungerar som en separat grupp på den administrativa avdelningen och inkluderar chef Irene Pärssinen-Hentula, som är adoptionsnämndens ordförande, och nämndens sekreterare. Den tjänsteman som fungerar som adoptionsnämndens ordförande är chef för gruppen.

2.2 Utbildning och nationellt samarbete

Adoptionsnämnden ordnar årligen en utbildningsdag som riktar sig till sakkunniga inom adoptionsrådgivning, internationella adoptionstjänstorgan samt ledamöterna och suppleanterna i adoptionsnämnden. År 2023 ordnades utbildningen som en hybridtillställning den 9 februari 2023. I utbildningen deltog 75 sakkunniga som arbetar med adoptionsärenden.

Adoptionsnämndens ordförande Irene Pärssinen-Hentula gav under utbildningsdagen en översikt över nämndens verksamhet och fokusområdena under nämndperioden 2022–2027. Hon gav dessutom en introduktion till dagens tema, en granskning av servicesystemet ur adoptionsperspektiv. Krista Björkroth, specialsakkunnig vid social- och hälsovårdsministeriet, gav en presentation om inledningen av välfärdsområdenas verksamhet. Titta Pelttari, servicelinjedirektör, presenterade tjänsterna för barn, ungdomar och familjer inom Birkalands välfärdsområde. Programmet under utbildningsdagen inkluderade en paneldiskussion, där temat var adopterade och deras familjer som användare av social- och hälsovårdstjänster. Paneldebatten leddes av adoptionskurator Anja Wikstedt från Våra Gemensamma Barn rf, ledamot av adoptionsnämndens sektion för internationella ärenden. Paneldeltagare var Anu-Rohima Mylläri, ledamot av adoptionsnämndens plenum, Satu Paavola, Päivi Partanen, utvecklingssocialarbetare vid Rädda Barnen rf, Kirsi Kettunen, överläkare vid Rädda Barnen rf, och Susanna Hoikkala, konsultativ tjänsteman vid social- och hälsovårdsministeriet. Den holländska barnpsykologen och experten på forskning i internationella adoptioner PhD Anneke Vinke gav en presentation som var en fortsättning på temat terapeutiskt föräldraskap till adoptivbarn, som hon tog upp under utbildningsdagen 2022. Psykolog Anita Berner, äldre konsult vid den danska centralmyndigheten för adoptionsärenden Ankestyrelsen, presenterade

Danmarks verksamhetsmodell för att stödja föräldrar till adopterade tonåringar och lyfte fram teman som är viktiga inom detta arbete. Adoptionsnämndens sekreterare jurist Johanna Huovinen och överinspektör Minna Malviniemi presenterade frågor som framkommit under adoptionsnämndens tillståndsprövning.

År 2023 deltog adoptionsnämndens ordförande, vice ordförande och sekreterare i olika samarbetsmöten för adoptionsaktörer. Ordförande Irene Pärssinen-Hentula deltog den 2 mars 2023 och den 7 mars 2023 i minister Kiurus befolknings- och familjepolitiska rundabordssamtal.

De ledamöter av adoptionsnämndens plenum som representerar vuxna internationellt adopterade gav den 11 augusti 2023 genom adoptionsnämndens medverkan statsrådet ett utlåtande under samrådsfasen av beredningen av regeringens meddelande om likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering. Huvudbudskapet i utlåtandet var att adopterade i större utsträckning bör inkluderas i berednings- och utvecklingsarbetet.

2.3 Mediesamarbete och kommunikation

Under 2023 publicerades en debattartikel av adoptionsnämndens ordförande:

- Helsingin Sanomat 7.8.2023 Adoptiolapsilla on oikeus turvalliseen lapsuuteen ilman vihapuhetta <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009766329.html>

Adoptionsnämndens webbplats förnyades i samband med att Valvira's webbplats förnyades. Den nya webbplatsen publicerades i september 2023. Nämndens webbplats separerades från Valvira's webbplats, och webbplatsens struktur och vägen för elektronisk ärendehantering inom förvaltningen av adoptions-tillstånd förtydligades. Den nya webbplatsen <https://valvira.fi/adoptiolautakunta> innehåller mer uttömmande beskrivningar än tidigare av vilka uppgifter de olika sektionerna inom adoptionsnämnden har samt information och handledning om stöd efter adoptionen. Webbplatsen försågs dessutom med anvisningar till adopterade om hur de kan anmäla misstankar om olagligheter i den egna adoptionsprocessen till myndigheterna.

2.4 Plenum

Adoptionsnämndens plenum har till uppgift att följa utvecklingen i adoptionsärenden samt vid behov ta initiativ i frågor som gäller adoption. Plenumet består av ledamöterna i adoptionsnämndens tillståndssektion och sektionen för internationella ärenden, medlemmar som representerar organisationer med

anknytning till adoptionsnämndens verksamhetsområde och andra medlemmar samt erfarenhetsexperter.

Under verksamhetsåret 2023 sammanträdde adoptionsnämndens plenum tre gånger. Under plenummötena behandlade man ingående aktuella ämnen med såväl inhemska som internationella adoptioner som utgångspunkt. Under adoptionsnämndens plenummöten iakttas utvecklingsplanen för plenumets verksamhet, enligt vilken mötena ska indelas i teman och till exempel skrivningar i regeringsprogrammet gällande adoptionsärenden ska beaktas i enlighet med planen. Under nämndens mandatperiod strävar plenumet efter att arbeta enligt systematiska arbetsrutiner.

När den nya nämndsammansättningen började sitt arbete hösten 2022 kom adoptionsnämndens plenum överens om fyra huvudteman för mandatperioden 2022–2027. Dessa teman ska behandlas under mötena. Temana är: 1. uppföljning av stärkandet av stödet efter adoptionen, 2. uppföljning av stärkandet av specialkompetensen inom adoption, 3. uppföljning av stärkandet av adopterades identitetsrättigheter och 4. granskning av adoptionssystemet, det förgångna och framtiden. Kring varje tema bildas en informell arbetsgrupp, som rapporterar om temat till plenumet.

År 2023 inledde plenumet en fenomenbaserad granskning av adoptionsspecifikt stöd. Temat behandlades utifrån vilka tjänster som för närvarande erbjuds. Dessutom granskades stödet efter adoptionen ur adoptionsfamiljernas och de adopterades perspektiv.

Under plenummötena lyfter man fram aktuella adoptionsrelaterade utredningar. THL:s utvecklingschef Jenni Helenius presenterade de preliminära resultaten av enkäten Hälsa i skolan 2023 för adopterades del.

Plenumet fortsatte att följa läget i fråga om internationella adoptioner och pågående utredningar om internationella adoptioner i olika länder, såsom Norge och Sverige.

2.5 Sektionen för internationella ärenden och internationellt samarbete

Sektionen för internationella ärenden sammanträdde åtta gånger 2023.

Adoptionsnämndens internationella samarbete grundar sig på adoptionslagen samt på Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella

adoptioner (FördrS 29/1997) och den i Strasbourg ingångna europeiska konventionen om adoption (FördrS 39/2012). Centralmyndigheten för adoptionsärenden i en stat som har anslutit sig till adoptionskonventionerna är skyldig att samarbeta internationellt i adoptionsärenden. I Finland sköts uppgifterna av centralmyndigheten för adoptionsärenden vid adoptionsnämndens sektion för internationella ärenden.

Sektionen för internationella ärenden ska enligt adoptionsförordningen

- i ändamålsenlig utsträckning samla in och uppdatera uppgifter om främmande staters lagstiftning och praxis i fråga om adoption och internationell adoptionstjänst samt på begäran lämna myndigheter och adoptionstjänstorgan uppgifter om detta;
- följa hur Haagkonventionen iakttas i Finland och vid behov vidta åtgärder för dess iakttagande;
- samarbeta med centralmyndigheterna eller organ som sköter en centralmyndighets uppgifter i de stater som är part i Haagkonventionen, i syfte att uppnå de mål som uppställts i konventionen och för utbyte av de upplysningar som avses i konventionen;
- samarbeta med de nationella myndigheter som utsetts av de stater som är part i den i Strasbourg den 27 november 2008 ingångna konventionen om adoption av barn, i syfte att utbyta de upplysningar som avses i konventionen;
- bevilja tillstånd till tillhandahållande av internationell adoptionstjänst och återkalla beviljade tillstånd;
- bevilja tillstånd för finska adoptionstjänstorgan att samarbeta med utländska adoptionstjänstorgan och återkalla beviljade tillstånd;
- utöva tillsyn över adoptionstjänstorganens verksamhet och deras samarbete med utländska adoptionstjänstorgan;
- lämna de utredningar som avses i 78 § i adoptionslagen och avge de utlåtanden som avses i 79 § i den lagen;

- ge ett sådant samtycke som avses i artikel 17 punkt c i Haagkonventionen samt ett sådant intyg som avses i 8 § i denna förordning i de fall då adoptionstjänstorgan saknas;
- sköta de uppgifter som enligt Haagkonventionen ska skötas av en centralmyndighet och som inte i lag eller genom förordning av statsrådet har anförtrotts något annat organ.

Internationell adoptionstjänst

Sektionen för internationella ärenden följde med situationen i fråga om internationella adoptioner i mottagarländerna och diskuterade ur finländskt perspektiv. Sektionen fortsatte att följa adoptionsprocesserna i Kina, som blivit långsammare under pandemiåren.

Sektionen utredde processerna för internationella adoptioner i Indien, framför allt i den indiska delstaten Maharashtra. Dessutom följde man med tolkningsriktlinjerna för den colombianska centralmyndigheten för adoptionsärenden ICBF och den inverkan som adoptionsnämndens tillståndsvillkor har på adoptionssökande. I mållandsuppföljningen gjordes en granskning av adoptionsläget i Sydafrika och Colombia.

År 2023 beviljade sektionen för internationella ärenden finländska adoptionstjänstorgan tre tillstånd till internationellt samarbete enligt 90 § i adoptionslagen. Helsingfors stads social-, hälsovårds- och räddningsnämnd beviljades tillstånd enligt 90 § i adoptionslagen (22/2012) att fortsätta det internationella samarbetet med det utländska adoptionstjänstorganet Happy Child Association (HCA)/Bulgarien. Happy Child Associations (HCA) samarbetstillstånd återkallades den 29 juni 2023, och samma dag beviljades Helsingfors stads social-, hälsovårds- och räddningsnämnd tillstånd till internationellt samarbete med Sunny Child Association/Bulgarien enligt 90 § i adoptionslagen. Rädda Barnen rf beviljades tillstånd enligt 90 § i adoptionslagen för att fortsätta det internationella samarbetet med China Center for Children's Welfare and Adoption (CCCWA). Tillståndet gäller oavslutade adoptionsprocesser och är giltigt 6.9.2023–5.9.2025.

Adoptionsnämnden kallade 2023 adoptionstjänstorganen till ett samarbetsmöte. Under mötet diskuterade man aktuella adoptionsärenden och behandlade frågor kring adoptionstjänstorganens praktiska arbete. Adoptionsnämnden fortsatte den årliga uppföljningen av adoptionstjänstorganens avgifter och eftertjänstarbete.

Nordic Adoption NAC

Adoptionsnämndens vice ordförande Arttu Malava och ledamot Päivi Sihvo, som representerar tillståndssektionens sakkunskap inom barnskydd, deltog i konferensen Nordic Adoption Council (NAC) Open Day, som ordnades den 15 september 2023 på Island. Adoptionsnämndens ordförande och sekreterare deltog i konferensen på distans. Temat för konferensen var adoption som en livslång process.

Samarbete mellan centralmyndigheter

Jurist Johanna Huovinen och överinspektör Minna Malviniemi deltog i den årliga konferensen för nordiska centralmyndigheter för adoptionsärenden som den svenska centralmyndigheten Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) ordnade i Skellefteå i Sverige den 26–27 april 2023.

Ordförande Irene Pärssinen-Hentula och överinspektör Minna Malviniemi deltog på distans i den sjuttonde Global Consultation-konferensen, som ordnades av Filippinernas centralmyndighet NACC (National Authority for Child Care) den 9–13 oktober 2023.

Adoptionsnämndens sekretariat svarar regelbundet på kontakter och förfrågningar från olika länders centralmyndigheter för adoptionsärenden och skickar på motsvarande sätt nämndens förfrågningar till olika länders adoptionstjänstorgan och centralmyndigheter för adoptionsärenden samt till andra myndigheter i enskilda fall.

Verkställande av Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

Haagkonferensen för internationell privaträtt (HCCH), som följer upp och utvecklar bland annat verkställandet av Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner, ordnade ett specialkommissionsmöte om adoptionskonventionen senast år 2022. Mellan sammanträdena deltar centralmyndigheterna i Haagkonventionens medlemsstater, i Finland adoptionsnämnden, årligen i uppföljning och utveckling av verkställandet av Haagkonventionen genom att bland annat svara på olika enkäter från den permanenta byrån i Haag, Permanent Bureau.

Adoptionsnämndens sekretariat deltog på distans i konferensen Regional Conference "The HCCH and the relevance of its work for Southern Africa", som

HCCH:s Permanent Bureau, Sydafrika och Finland ordnade den 7–8 februari 2023. Universitetet i Pretoria (Sydafrika) var värd för evenemanget. Under konferensen presenterades flera HCCH-konventioner.

Nämndens ordförande Irene Pärssinen-Hentula och överinspektör Minna Malviniemi deltog i HCCH:s arbetsgrupp Working Group on the Financial Aspects of Intercountry Adoption, som grundades 2023 och behandlar ekonomiska aspekter på internationella adoptioner. I arbetsgruppen ingår både stater som överlåter barn för adoption och mottagarstater. Arbetsgruppens arbete fortsätter fram till slutet av 2024.

Adoptionsnämndens ordförande deltog den 20 juni 2023 i en virtuell workshop om tjänster efter adoption som ordnades för medlemsstaterna i Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner. Adoptionsnämnden har i egenskap av centralmyndighet med stöd av Haagkonventionen i uppgift att följa upp eftertjänstarbetet.

International Social Services (ISS)

Adoptionsnämnden använder i sitt arbete landsuppgifter och rapporter som tillhandahålls av ISS och ber om information som stöd för arbetet. Adoptionsnämnden behöver dessa särskilt för att genomföra sin tillsynsuppgift och när tillstånd övervägs för ett finländskt adoptionstjänstorgan att samarbeta med en utländsk samarbetspartner. Valvira betalar årligen ISS:s medlemsavgift för Finlands del, varefter tjänsterna är tillgängliga för adoptionsnämnden och de övriga myndigheterna.

Representanter för organisationen ISS/IRC (International Social Services/International Reference Center for the rights of the children deprived of their family) presenterade sin verksamhet under ett möte i sektionen för internationella ärenden den 16 januari 2023.

Adoptionsnämnden besvarade en enkät om Ukrainarelaterade adoptioner som ISS (International Social Services) tillsänt nämnden.

2.6 Sektionen för adoptionstillstånd

Sektionen för adoptionstillstånd behandlar ärenden som gäller beviljande av adoptionstillstånd för adoptionssökande och förlängning av giltighetstiden för tillstånd. Sektionen för adoptionstillstånd behandlar dessutom ansökningar om

ändring av tillståndsvillkoren, anmälningar om väsentliga ändringar i adoptions-sökandens förhållanden och återkallande av tillstånd.

Tillstånd till adoption ska i princip alltid sökas när en person som är bosatt i Finland vill adoptera ett barn under 18 år (s.k. extern adoption). Tillståndskravet gäller inhemska adoptioner enligt 40 § i adoptionslagen, internationella adoptioner genom ett adoptionstjänstorgans förmedling enligt 41 § i adoptionslagen och internationella adoptioner som inte sker genom ett adoptionstjänstorgans förmedling enligt 42 § i adoptionslagen. Tillstånd till adoption behövs inte vid inhemska adoptioner, om sökanden vill adoptera sin makes eller makas barn (s.k. adoption inom familjen) eller ett barn som varaktigt har vårdats och uppfostrats av sökanden.

Adoptionstillstånd beviljas för viss tid, högst två år. Förlängning av tillståndets giltighetstid ska vid behov sökas innan giltighetstiden för tillståndet går ut. Om det sker en väsentlig förändring i adoptionssökandens förhållanden under den tid som tillståndet gäller, ska sökanden utan dröjsmål anmäla detta till adoptionsnämnden.

Adoptionsnämndens tillståndssektion sammanträdde år 2023 totalt 21 gånger, varav elva gånger i sin normala sammansättning och tio gånger i begränsad sammansättning. Den begränsade sammansättningen består av nämndens ordförande eller vice ordförande samt sektionens ledamot eller suppleant som företräder sakkunskap i barnskydd eller adoptionsrådgivning. En förutsättning för att ett ärende ska kunna behandlas i begränsad sammansättning är att utgången i ärendet med beaktande av omständigheterna i fallet och nämndens tidigare praxis kan anses klar. Sektionen kan i begränsad sammansättning bevilja adoptionstillstånd med stöd av 40 eller 41 § i adoptionslagen, förlänga ett adoptionstillstånds giltighetstid, godkänna byte av adoptionstjänstorgan eller besluta om andra mindre ändringar i villkoren för ett adoptionstillstånd samt besluta att en anmälan om ändringar i adoptionssökandens förhållanden inte ger anledning att återkalla adoptionstillståndet eller ändra villkoren för tillståndet.

År 2023 beviljade adoptionsnämndens sektion för adoptionstillstånd 45 nya tillstånd till internationell adoption genom förmedling av ett adoptionstjänstorgan enligt 41 § i adoptionslagen och förlängde giltighetstiden för 56 adoptionstillstånd till internationell adoption. (År 2022 beviljades 52 nya tillstånd till internationell adoption, medan giltighetstiden förlängdes för 66 tillstånd.)

År 2023 beviljade adoptionsnämndens sektion för adoptionstillstånd 19 nya tillstånd till inhemsk adoption och förlängde giltighetstiden för 37 tillstånd. (År 2022

beviljades 26 nya tillstånd till inhemsk adoption, medan giltighetstiden förlängdes för 13 tillstånd.)

Med anledning av anmälningar om förändrade förhållanden fattade adoptionsnämnden 2023 sammanlagt 21 beslut om beviljade tillstånd till internationell och inhemsk adoption. (År 2022 fattades 25 beslut med anledning av anmälningar om förändrade förhållanden.)

I undantagsfall kan ett adoptionstjänstorgans tjänster inte anlitas vid internationella adoptioner. Då kan tillstånd till internationell adoption av ett visst barn enligt 42 § i adoptionslagen beviljas närmast i ett sådant fall där barnet som ska adopteras är en nära släkting till sökanden, barnets ursprungsland saknar ett finländskt adoptionstjänstorgan och barnet är i behov av internationell adoption. I adoptionsnämndens tillståndssektion behandlas enskilda ansökningar som gäller adoptioner som genomförs utan adoptionstjänstorgan.

3 Internationella adoptioner

Vid internationella adoptioner ska adoptionstjänstorganen i regel alltid anlitas. År 2023 fanns det tre adoptionstjänstorgan i Finland: Interpedia rf, Rädda Barnen rf:s internationella adoptionstjänst och Helsingfors stads social- och hälsovårdsverk. Helsingfors stads internationella adoptionstjänst tar inte längre emot nya kunder, men behandlar de ansökningar som redan har inletts och sköter sina tidigare kunders tjänster efter adoptionen. Adoptionstjänstorganen hade i slutet av 2023 gällande tillstånd i åtta länder.

Adoptionstjänstorganets uppgift är att bistå adoptionssökanden vid åtgärder som hänför sig till internationell adoption av ett barn under 18 år samt övervaka att adoptionen genomförs i enlighet med barnets bästa, med respekt för internationell rätt erkända principer om barnets rättigheter och utan att någon på ett obehörigt sätt får ekonomisk eller annan nytta av adoptionen.

Enligt adoptionslagen ingår i adoptionstjänstorganets lagstadgade uppgifter också att tillhandahålla eftertjänster i samband med internationella adoptioner. Dessa omfattar även skyldighet att bevara handlingar enligt 92 §, skyldighet att erbjuda det stöd och den handledning som behövs då uppgifterna lämnas ut enligt 93 § samt skyldighet att bistå adoptivbarnet att få uppgifter om hans eller hennes ursprung och andra uppgifter från den stat från vilken han eller hon anlände samt erbjuda det stöd och den handledning som behövs då uppgifterna lämnas ut enligt 33 § 2 mom. 3 och 4 punkten. I detta ingår dessutom handledning och stöd som vid behov ska ges även till den som planerar en resa eller reser till ursprungslandet.

För att säkerställa de internationella adoptionstjänstorganens lagstadgade eftertjänster har Valvira bland de internationella adoptionstjänstorganen fördelat ett anslag som statsrådet har godkänt och som gäller år 2023. Adoptionsnämnden och Valvira följer upp användningen av anslaget. Adoptionstjänstorganen och adoptionsnämnden bedömer att eftertjänstarbetet kommer att öka under de kommande åren när antalet unga och vuxna adopterade växer. Mängden eftertjänstarbete är framöver en relevant indikator när volymerna för adoptionsarbetet granskas.

3.1 Adoptionstjänstorganens utländska samarbetsinstanser

Adoptionsnämnden beviljar adoptionstjänstorganens koncessioner samt tjänstorganens tillstånd till samarbete med ett utländskt tjänstorgan. Koncessionerna och tillstånden beviljas för viss tid, högst fem år. Tabellerna nedan innehåller

adoptionstjänstorganens gällande kontakttillstånd enligt land den 31 december 2023.

Tabell 1: Rädda Barnen rf

Land	Centralmyndighet	Kontakt
Bulgarien	Ministry of Justice	ANIDO Association
Filippinerna	National Authority for Child Care (NACC)	National Authority for Child Care (NACC)
Kina (PRC)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)
Thailand	Department of Children and Youth (DCY)	Department of Children and Youth (DCY) Thai Red Cross Children's Home (TRRCH)
Republiken Tjeckien	Office for international Legal Protection of Children (UMPOD)	Office for international Legal Protection of Children (UMPOD)

Tabell 2: Interpedia rf

Land	Centralmyndighet	Kontakt
Bulgarien	Ministry of Justice	Family National Association (FNA)
Sydafrika	Department of Social Development	Abba Specialist Adoption & Social Services (Abba)
Indien	Central Authority Resource Agency (CARA)	Central Authority Resource Agency (CARA)
Colombia	Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF)	Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) Fundación Casa de la Madre y el Niño La Fundación Ayuda a la Infancia Hogar Bambi Chiquitines

Thailand	Department of Children and Youth (DCY)	Department of Children and Youth (DCY)
----------	--	--

Tabell 3: Helsingfors stad

Land	Centralmyndighet	Kontakt
Bulgarien	Ministry of Justice	Sunny Child Association
Sydafrika	Department of Social Development	Jo'burg Child Welfare (JCW)

3.2 Utveckling av antalet barn som anlänt till Finland

Sedan 1985 har sammanlagt 4 968 barn anlänt till Finland genom en internationell adoption som förmedlats av ett adoptionstjänstorgan. Flest barn, 308, anlände till Finland genom adoptionstjänstorgan 2005. Efter detta har antalet barn som anlänt till Finland minskat. År 2010 var antalet 160, medan antalet 2015 var 93. År 2020 fördröjde covid-19-pandemin adoptionsprocesserna i alla samarbetsländer. År 2020 kom 27 barn till Finland. År 2021 återgick antalet barn som anlände till Finland till nivån före pandemin 2019 och uppgick till 67 barn. År 2022 kom 57 barn till Finland, och 2023 kom 53 barn.

Det är inte möjligt att presentera statistik över antalet externa adoptioner i Finland, eftersom adoptionsnämnden inte får information om adopterade barn i hemlandet.

Antalet internationellt adopterade barn som anlönt till Finland genom förmedling av adoptionstjänstorgan 1985–2023

	1985 – 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bulgarien														1			4			7	1	
Domini- kanska repu- bliken	6																					
Sydafrika	22	23	24	27	22	25	36	41	32	45	32	37	37	35	14	22	13	25	6	25	13	17
Etiopien	191	6	7	5	15	13	14	16	10	10	3	3	3	1								
Filippinerna	7	12	12	19	21	19	11	10	12	8	21	10	14	6	9	7	5	6	3	7	3	1
Guatemala	13																					
Indien	97	6	8	15	4	9	2	7	3	7	8	8	7	5	5	5	6	3	1	2	12	9
Karelska re- publiken	3																					
Kenya									9	6	10	4	6	4								
Kina	265	61	133	140	49	46	18	33	23	41	62	47	33	27	10	13	7	1				1
Colombia	385	37	22	20	18	14	17	11	11	7	8	2	16	5	9	8	6	9	8	3	4	6
Polen	24	1	2	2																		
Rumänien	34																					
Sri Lanka	43																					
Taiwan	1															2	1	2	2			
Thailand	334	64	36	42	37	27	24	31	22	8	14	15	15	9	11	13	10	21	7	23	24	19
Ryssland	550	26	41	35	50	20	34	36	38	31	17	15	10									
Vietnam	35																					
Estland	60	2	4	3	2	3	1	2					1									
Sammanlagt	2070	238	289	308	218	176	157	187	160	163	175	141	142	93	58	70	52	67	27	67	57	53



Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården, Valvira

Bangårdsvägen 9, 00520 Helsingfors
PB 43, 00521 Helsingfors
Ounasjoentie 6, 96200 Rovaniemi

Telefon 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi